

ПРЕСС-РЕЛИЗ

1 октября 2014 года состоится очередные выборы депутатов Сената Парламента Республики Казахстан

1 августа 2014 года опубликован Указ Президента Республики Казахстан «О назначении очередных выборов депутатов Сената Парламента Республики Казахстан на 1 октября 2014 года».

В этот же день в Службе центральных коммуникаций при Президенте Республики Казахстан состоялась пресс-конференция Центральной избирательной комиссии Республики Казахстан, в рамках которой Председатель и члены Центризбиркома рассказали о ходе подготовки к проведению предстоящей избирательной кампании.

В своем выступлении К. Турганкулов отметил, что 9 декабря текущего года истекает конституционный срок полномочий сенаторов, избранных 4 октября 2008 года. Таким образом, 1 октября в 16 регионах республики предстоит избрать по одному депутату верхней палаты высшего законодательного органа страны.

Избрание депутатов Сената осуществляется на основе косвенного избирательного права при тайном голосовании.

Косвенное избирательное право означает, что в голосовании на выборах депутатов Сената Парламента участвуют только выборщики - депутаты маслихатов.

Таким образом, сенаторы избираются депутатами маслихатов, которые в свою очередь были избраны гражданами на прямых выборах, т.е. они совершенно легитимно представляют интересы населения региона в Парламенте.

Как отметил Глава Центризбиркома, подобная схема формирования одной из палат Парламента в мировой практике встречается довольно часто.

Так, из 77-ми государств, в которых, как и в нашей стране, существует двухпалатный парламент, путем всеобщих выборов формируются верхние палаты в 21-м государстве, путем назначения – в 18-ти странах, путем косвенных выборов – в 12-ти, путем сочетания и различных комбинаций трех вышеуказанных форм – в 26 странах.

Срок полномочий депутатов верхней палаты казахстанского Парламента составляет шесть лет. Каждые три года переизбирается половина депутатов Сената.

Выдвижение кандидатов осуществляется на сессиях маслихатов, а также в порядке самовыдвижения. Через своих представителей в маслихатах имеют возможность предлагать кандидатов также политические партии и общественные объединения.

Согласно Конституции и законодательству депутатом Сената Парламента может быть гражданин Казахстана не моложе 30 лет, имеющий высшее образование и стаж работы не менее пяти лет, а также постоянно проживающий на территории нашей страны последние десять лет и не менее трех лет в регионе, который он представляет.

Для регистрации в качестве кандидата в депутаты Сената Парламента претенденту необходимо получить поддержку не менее чем десяти процентов от общего числа депутатов всех маслихатов региона. Эта поддержка удостоверяется сбором соответствующего количества подписей депутатов маслихатов.

Кандидат в депутаты Сената до регистрации и после его проверки на соответствие предъявляемым Конституцией и законом о выборах требованиям, а также проверки собранных

в его поддержку подписей вносит избирательный взнос. В этом году он составляет 299 тысяч 490 тенге.

Кроме того, кандидат и его супруга (супруг) до регистрации обязаны предоставить в налоговые органы по месту жительства декларации о доходах и об имуществе.

Согласно избирательному законодательству выборы депутатов Сената проходят на альтернативной основе. Т.е. в бюллетени для голосования должно быть включено не менее двух кандидатов.

В целях реализации положений Указа Президента Республики Казахстан «О назначении очередных выборов депутатов Сената Парламента Республики Казахстан на 1 октября 2014 года», Центральной избирательной комиссией утвержден Календарный план основных мероприятий по подготовке и проведению этих выборов.

Согласно данному плану выдвижение кандидатов продлится до 31 августа текущего года. Регистрация кандидатов будет проходить до 11 сентября, а предвыборная агитация с 12 сентября до 24 часов 29 сентября 2014 года.

Голосование, подсчет и оглашение результатов будут проведены областными, городов Астаны и Алматы избирательными комиссиями в течение одного дня – 1 октября.

Окончательные итоги выборов Центризбирком должен установить не позднее 7 октября 2014 года.

Всего на проведение выборов депутатов Сената Парламента Республики Казахстан в 2014 году из республиканского бюджета выделено 136 миллионов тенге.

Каждому кандидату в депутаты Сената Парламента на проведение предвыборной агитации, а также транспортные расходы будут выделены средства из республиканского бюджета.

Кроме того, каждый из кандидатов может создать избирательный фонд, общая сумма средств в котором не должна превышать 13 млн. 976 тыс. 200 тенге.

Министерством иностранных дел совместно с Центризбиркомом будет открыт институт международного наблюдения.

Согласно избирательному законодательству Центризбирком осуществляет общее руководство организацией и проведением выборов депутатов Сената Парламента. Непосредственно обеспечивают проведение выборов областные, городов Астана и Алматы территориальные избирательные комиссии. Поэтому центр организационной, информационной и агитационной работы будет находиться в регионах.

Выделяемые кандидатам на проведение предвыборной агитации из республиканского бюджета средства, избирательные комиссии будут направлять на финансирование публикации агитационных материалов кандидатов только в местных региональных масс-медиа.

В ходе пресс-конференции Глава Центризбиркома отметил, что на данный момент Центризбирком и задействованные избирательные органы обеспечены всеми необходимыми организационными, техническими и финансовыми ресурсами.

В целях наиболее полного информирования граждан по заказу Центризбиркома изготовлены информационные видео и аудио ролики, посвященные предстоящим выборам, которые появятся в сетке вещания основных республиканских и региональных телевизионных и радиоканалов 1 августа.

Кроме того, во всех областных центрах и городах Астана и Алматы будут размещены информационные билборды.

Также К. Турганкулов проинформировал об открытии постоянно действующего на время подготовки и проведения выборов пресс-центра Центризбиркома.

«Учитывая важность предстоящей избирательной кампании, Центризбирком особое внимание будет уделять соблюдению норм избирательного законодательства всеми участниками избирательного процесса и обеспечит организацию и проведение выборов депутатов Сената Парламента в полном соответствии с Указом Главы государства» – подчеркнул в завершение пресс-конференции Председатель Центризбиркома.

БАСПАСӨЗ-РЕЛИЗ

Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты депутаттарының кезекті сайлауы 2014 жылғы 1 қазанда өтеді

2014 жылғы 31 шілдеде «2014 жылғы 1 қазанға Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты депутаттарының кезекті сайлауын тағайындау туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы жарияланды.

1 тамыз күні Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Орталық коммуникациялар қызметінде Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының баспасөз конференциясы өтті, оның шеңберінде Ортсайлауком Төрағасы мен мүшелері алдағы сайлау науқанын өткізуге дайындық барысы туралы айтып берді.

Қ. Тұрғанқұлов өз сөзінде: «2008 жылғы 4 қазанда сайланған сенаторлар өкілеттігінің конституциялық мерзімі ағымдағы жылғы 9 желтоқсанда аяқталады. Осылайша, 1 қазанда республиканың 16 өңірінде еліміздің жоғарғы заң шығарушы органының жоғарғы палатасына бір депутаттан сайлауымыз керек» - деп атап өтті.

Сенат депутаттарын сайлау жанама сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру арқылы жүзеге асады.

Жанама сайлау құқығы - Парламент Сенаты депутаттарының сайлауында дауыс беруге тек қана таңдаушылар – мәслихаттар депутаттары ғана қатысады дегенді білдіреді.

Осылайша, өз кезегінде азаматтар тікелей сайлауда сайлаған мәслихаттар депутаттары сенаторларды сайлайды, ал олар Парламентте өңір жұртшылығының мүдделерін білдіреді.

Ортсайлауком басшысы атап өткендей, Парламент палаталарының бірін қалыптастырудың осындай үлгісі әлемдік тәжірибеде жиі кездеседі.

Мысалы, біздің еліміздегі сияқты екіпалаталы парламенті бар 77 мемлекеттің 21-інде жоғарғы палаталар жалпыға бірдей сайлау арқылы құралады, 12 елде – жанама сайлау арқылы, 18 елде тағайындау арқылы, 26 елде жоғарыда көрсетілген үш нысаннан үйлестіру жолымен құралады.

Қазақстандық Парламенттің жоғарғы палатасы депутаттарының өкілеттік мерзімі алты жылды құрайды. Әр үш жыл сайын Сенат депутаттарының жартысы қайта сайланады.

Кандидаттарды ұсыну мәслихаттар сессияларында, сондай-ақ өзін-өзі ұсыну тәртібімен жүзеге асырылады. Сондай-ақ саяси партиялар мен қоғамдық бірлестіктердің өздерінің мәслихаттардағы өкілдері арқылы өз кандидаттарын ұсына алу мүмкіндігі бар.

Конституцияға және заңнамаға сәйкес жасы 30-ға толған, жоғары білімі бар және жұмыс өтілі бес жылдан кем емес, сондай-ақ соңғы он жыл бойы еліміздің аумағында және соңғы үш жыл бойы өзі дауысқа түсетін өңір аумағында тұрақты түрде тұратын Қазақстан азаматы Парламент Сенатының депутаты бола алады.

Парламент Сенатының депутаттығына кандидат ретінде тіркелу үшін үміткер тиісті аумақтық мәслихаттар депутаттарының кемінде он пайызының қолдауына ие болуы тиіс. Ол үшін тиісті қолдар санын жинау қажет.

Сенат депутаттығына кандидат тіркеуге дейін және оның Конституция мен Сайлау туралы заңда көрсетілген талаптарға сәйкестігі тексерілгеннен кейін, сондай-ақ оны қолдауға жиналған қолдар тексерілгеннен кейін сайлау жарнасын енгізеді. Биылғы жылы жарна 299 мың 490 теңгені құрайды.

Сонымен қатар, кандидат және оның зайыбы тіркеуге дейін тұрғылықты жері бойынша салық органдарына табысы мен мүлкі туралы декларация тапсыруға міндетті.

Сайлау заңнамасына сәйкес Сенат депутаттарының сайлауы балама негізде өтеді. Яғни, дауыс беруге арналған бюллетеньдерге екі кандидаттан кем енгізілмеуі қажет.

«2014 жылғы 1 қазанға Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты депутаттарының кезекті сайлауын тағайындау туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығының ережелерін іске асыру мақсатында Орталық сайлау комиссиясы осы сайлауды әзірлеу мен өткізу жөніндегі негізгі іс-шаралардың Күнтізбелік жоспарын бекітті.

Аталған жоспарға сәйкес кандидаттарды ұсыну ағымдағы жылғы 31 тамызға дейін жүреді. Тіркеу 2014 жылғы 11 қыркүйекке дейін, ал сайлау алдындағы үгіт 12 қыркүйекте басталып, 29 қыркүйектің 24.00 сағатқа дейін жүргізіледі.

Дауыс беруді, дауыстарды санауды және қорытындыларды жариялауды облыстық, Астана және Алматы қалалық сайлау комиссиялары бір күн ішінде – 1 қазанда жүргізеді.

Сайлаудың соңғы қорытындыларын Ортсайлауком 2014 жылғы 7 қазаннан кешіктірмей анықтауы қажет.

Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты депутаттарының сайлауын өткізуге республикалық бюджеттен барлығы 136 миллион теңге бөлінді.

Парламент Сенатының депутаттығына кандидаттың әрқайсысына сайлау алдындағы үгітті жүргізуге, сондай-ақ көліктік шығындарға республикалық бюджеттен қаражат бөлінеді.

Сонымен қатар, кандидаттардың әрқайсысы жалпы қаражат мөлшері 13 млн. 976 мың 200 теңгеден аспайтын сайлау қорын құра алады.

Сыртқы істер министрлігі Ортсайлаукоммен бірлесіп халықаралық байқау институтын ашады.

Сайлау заңнамасына сәйкес Ортсайлауком Парламент Сенаты депутаттарының сайлауын ұйымдастыруға және өткізуге жалпы басшылық етеді. Сайлауды өткізуді облыстық, Астана және Алматы қалалық аумақтық сайлау комиссиялары тікелей қамтамасыз етеді. Сондықтан ұйымдастырушылық, ақпараттық және үгіттік жұмыс өңірлерде өткізілетін болады.

Кандидаттарға сайлау алдындағы үгітті жүргізуге республикалық бюджеттен бөлінген қаражатты сайлау комиссиялары кандидаттардың үгіттік материалдарын тек жергілікті өңірлік масс-медиада жариялауын қаржыландыруға жіберетін болады.

Баспасөз-конференциясы барысында Ортсайлауком басшысы тиісті сайлау органдары қажетті ұйымдастырушылық, техникалық және қаржылық ресурстармен қамтамасыз етілді деп атап өтті.

Жұртшылықты неғұрлым толық ақпараттандыру мақсатында Ортсайлаукомның тапсырысы бойынша алдағы сайлауға арналған ақпараттық бейне- және дыбысроликтер әзірленді, олар негізгі республикалық және өңірлік теледидар және радиоарналарының тарату кестесінде 1 тамыздан бастап орналастырылады.

Сонымен қатар барлық облыс орталықтарында, Астана және Алматы қалаларында ақпараттық билбордтар орналастырылады.

Сондай-ақ Қ.Тұрғанқұлов сайлауды әзірлеу мен өткізу кезеңінде тұрақты жұмыс жасайтын Ортсайлауком баспасөз-орталығының ашылуы туралы хабардар етті.

«Алдағы сайлау науқанының маңыздылығын ескере отырып, Ортсайлауком барлық сайлау процесіне қатысушылардың сайлау заңнамасының нормаларын сақтауына ерекше көңіл бөліп, Парламент Сенаты депутаттарының сайлауын Мемлекет басшысының Жарлығына толық сәйкес ұйымдастыруды және өткізуді қамтамасыз етеді» - деді Ортсайлауком Төрағасы баспасөз конференциясының соңында.

PRESS-RELEASE

On 1 October 2014 the regular election of deputies of the Senate of Parliament of the Republic of Kazakhstan will be held

On 1 August 2014 the Decree of the President of the Republic of Kazakhstan “On calling regular election of deputies of the Senate of Parliament of the Republic of Kazakhstan on 1 October 2014” has been published.

On the same day in the Central Communications Service at the President of the Republic of Kazakhstan the press-conference of the Central Election Commission of the Republic of Kazakhstan, where the Chairman and members of the CEC told about preparation to the upcoming election campaign, was held.

In his speech K. Turgankulov noted that on 9 December of this year the constitutional term of office of the senators, who were elected on 4 December 2008, expires. Therefore, on 1 October one deputy of the upper house of the supreme legislative body of the country from each of 16 regions of the Republic will be elected.

Election of the Senate deputies is based on the indirect suffrage by secret ballot.

Indirect suffrage means that only electors – maslikhat deputies – take part at voting at the election of the Senate deputies.

Accordingly, the senators are elected by maslikhat deputies, who in their turn were elected by citizens at direct elections, i.e. they legitimately represent in the Parliament the interests of the residents of the region.

As the Head of the CEC noted in the world practice this scheme for the formation of one of the Houses of Parliament is rather common.

Thus, of 77 states, which as our country have bicameral parliament, the upper house is formed through general elections in 21 states, by appointment in 18 states, by indirect elections in 12 countries, by combination and different variations of three aforementioned forms – in 26 countries.

The term of office of deputies of the upper house of Kazakh Parliament is six years. The half of the Senate deputies is re-elected every three years.

Nomination of candidates is held at the sessions of maslikhats as well as by self-nomination. Political parties and public associations have the opportunity to nominate candidates by their representatives in maslikhats.

According to the Constitution and legislation a citizen of Kazakhstan, who is not younger than 30 years old, has a higher education and work experience of not less than five years as well as who resides permanently in our county for the last ten years and not less than three years in a region, which he/she represents, can be a Senate deputy.

To be registered as a candidate to the Senate deputy a contender needs to be supported by not less than ten percent of the total number of deputies of all maslikhats of a region. This support is to be confirmed by collection of the corresponding amount of signatures of maslikhat deputies.

A candidate to the Senate deputy before registration and after checking his/her conformity to the requirements of the Constitution and the election law as well as after checking the authenticity of signatures collected in his/her support pays an electoral fee. This year the fee is KZT 299,490.

In addition, a candidate and his/her spouse before registration are obliged to submit declarations on income and property to the tax bodies at the place of his/her residence.

According to the election legislation election of the Senate deputies is held on a competitive basis, i.e. the ballot-paper must include at least two candidates.

In order to implement the provisions of the Decree of the President of the Republic of Kazakhstan «On calling regular election of deputies of the Senate of Parliament of the Republic of Kazakhstan on 1 October 2014», the Central Election Commission has adopted the Schedule of main activities on preparation and conduct of this election.

In accordance with this Schedule nomination of candidates will last till 31 August of this year. Registration of candidates will be held till 11 September and campaigning from 12 September till 12 p.m. of 29 September 2014.

Voting, vote count and announcement of results will be held by oblasts, cities of Astana and Almaty election commissions within one day – on 1 October.

The final election results must be established by the CEC not later than on 7 October 2014.

In total for the purposes of holding election of deputies of the Senate of Parliament of the Republic of Kazakhstan KZT 136 million will be allocated from the Republican budget.

Each candidate to the Senate deputy will receive means from the Republican budget for the campaigning and transport costs.

In addition, each candidate can form an electoral fund, the total amount of which shall not exceed KZT 13,976,200.

The Ministry of Foreign Affairs and the CEC will open the institute of international election observation.

According to the electoral legislation the CEC administers organization and conduct of election of deputies of the Senate of Parliament. Oblasts, cities of Astana and Almaty election commission shall directly ensure holding of election. Therefore, the main organizational, informational and campaigning workload will be in the regions.

The means allocated to candidates for campaigning from the Republican budget shall be provided by election commissions to finance the publication of campaign materials in local and regional mass media only.

During press-conference the Head of the CEC noted that currently the CEC and involved election commissions are provided with all necessary organizational, technical and financial resources.

In order to fully inform the citizens about election campaign informational video and audio clips was produced by the order of the CEC and on 1 August 2014 they will be broadcasted at the network of major republican and regional television and radio channels.

In addition, informational billboards will be posted in all oblast centers, the cities of Astana and Almaty.

Also K. Turgankulov informed about opening Press-Center of the CEC, which will operate permanently during preparation and conduct of election.